

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

НАУКА, ОСВІТА І ТЕХНОЛОГІЇ:
СУЧАСНИЙ СТАН І ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

SCIENCE, EDUCATION AND TECHNOLOGY:
CURRENT STATE AND DEVELOPMENT VECTORS

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

2 серпня 2025 р.
August 2 2025

м. Ізмаїл, Україна
Izmail, Ukraine

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

НАУКА, ОСВІТА І ТЕХНОЛОГІЇ:
СУЧАСНИЙ СТАН І ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

SCIENCE, EDUCATION AND TECHNOLOGY:
CURRENT STATE AND DEVELOPMENT VECTORS

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

2 серпня 2025 р.
August 2 2025

м. Ізмаїл, Україна
Izmail, Ukraine

УДК 37:082.2(06)

Наука, освіта і технології: сучасний стан і вектори розвитку: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Ізмаїл, 2 серпня 2025 р.). Ізмаїл: ЦФЕНД, 2025. 100 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції “Наука, освіта і технології: сучасний стан і вектори розвитку” з:

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Дитяча музична школа № 21 міста Києва
Донецький державний університет внутрішніх справ
ДУ “Інститут всесвітньої історії НАН України”
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Інститут інформаційних технологій та систем НАН України
Комунальний заклад вищої освіти “Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж”
Комунальний заклад Київської обласної ради “Білоцерківський гуманітарно-педагогічний фаховий коледж”
Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
НТУ “Дніпровська політехніка”
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
УДУ імені Михайла Драгоманова
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти і технологій.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: педагогічних наук; освіти (дошкільної, початкової освіти, середньої, професійної та спеціальної освіти); філологічних наук; права; економіки та управління; менеджменту, маркетингу, підприємництва та торгівлі; міжнародних відносин та геополітики; психологічних наук; технічних наук, виробництва та технологій; інформаційних технологій та кібернетики; культури, мистецтва та культурології; журналістики; соціальних комунікацій.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб’єктів підприємницької діяльності.

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ SECTION 1. PEDAGOGICAL SCIENCES	6
Дубасенюк О. А. СУЧАСНІ ВЕКТОРИ ОСВІТИ ТА НАУКИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	6
Ілійчук Л. В. МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ В НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ПОЛІ УКРАЇНИ	11
Сидоренко Ю. В. ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ МАЙНДМЕПІНГУ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ ЯК ІНСТРУМЕНТУ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	15
Хоменко А. В. АКМЕОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ: ВІД САМОАНАЛІЗУ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ.....	22
СЕКЦІЯ 2. ОСВІТА (ДОШКІЛЬНА, ПОЧАТКОВА ОСВІТА, СЕРЕДНЯ, ПРОФЕСІЙНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА) SECTION 2. EDUCATION (PRESCHOOL, PRIMARY, SECONDARY, VOCATIONAL AND SPECIAL EDUCATION)	29
Іванчук А. В. ЗАЦІКАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ “БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ”	29
СЕКЦІЯ 3. ЖУРНАЛІСТИКА SECTION 3. JOURNALISM	33
Косюк. О. М. ДИНАМІКА РОЗГОРТАННЯ РАЦІОНАЛІСТИЧНОГО ДИСКУРСУ В СИСТЕМАХ КУЛЬТУРИ Й КОМУНІКАЦІЇ	33
СЕКЦІЯ 4. СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ SECTION 4. SOCIAL COMMUNICATIONS	36
Skorokhod T. BLIND BOX MARKETING	36

СЕКЦІЯ 5. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ	
SECTION 5. PHILOLOGICAL SCIENCES.....	39
Похилюк О. М.	
КОГНІТИВНІ МЕТАФОРИ ДОРОГИ / ШЛЯХУ В МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ТЕТЯНИ ЯКОВЕНКО	39
СЕКЦІЯ 6. ПРАВО	
SECTION 6. LAW	43
Резуєв Є. В.	
АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ОМБУДСМЕНА У СФЕРІ НЕБАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ	43
Соколовський Д. В.	
ЗЕЛЕНИЙ ТАРИФ, ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ СОНЯЧНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ	46
СЕКЦІЯ 7. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ	
SECTION 7. ECONOMICS AND MANAGEMENT	51
Бажан Л. І., Яблоков І. В.	
МЕТОД ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТРАНСПОРТНО- ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗА УМОВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	51
Волинець В. Р.	
ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ СКЛАДОВИХ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ..	56
Кобрин О. М.	
СУТНІСТЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ	59
Тихоступ А. Р.	
СТРУКТУРА ТА ТЕХНІЧНИЙ СТАН ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	62
Тельбізов І. Г.	
КЛЮЧОВІ ЗАГРОЗИ ТА РИЗИКИ ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ.....	68
СЕКЦІЯ 8. МЕНЕДЖМЕНТ, МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ	
SECTION 8. MANAGEMENT, MARKETING, ENTREPRENEURSHIP AND TRADE..	72
Лозінська Л. Д.	
ХАРАКТЕРИСТИКА СТРАТЕГІЧНОГО ПІДХОДУ ЩОДО КРОС-КУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ В КОНСАЛТИНГУ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ БІЗНЕС- ВИКЛИКІВ.....	72

СЕКЦІЯ 9. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА ГЕОПОЛІТИКА SECTION 9. INTERNATIONAL RELATIONS AND GEOPOLITICS	74
Затинайко О. В. МУЗИКОЗНАВЦІ ЯК КУЛЬТУРНІ ДИПЛОМАТИ: ПРОФЕСІЙНА ТРАНСФОРМАЦІЯ В ЕПОХУ ГЛОБАЛЬНОГО ДІАЛОГУ	74
СЕКЦІЯ 10. ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ SECTION 10. PSYCHOLOGICAL SCIENCES	77
Зарічний В. С. КРИЗА ЛІТНЬОЇ ЛЮДИНИ	77
СЕКЦІЯ 11. ТЕХНІЧНІ НАУКИ, ВИРОБНИЦТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ SECTION 11. TECHNICAL SCIENCES, PRODUCTION AND TECHNOLOGY	79
Безгачнюк Ю. В., Белей О. І., Штаєр Л. О. СУЧАСНІ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА БАЗИ ДАНИХ ІНФОРМАЦІЙНО- ВИМІРЮВАЛЬНИХ СИСТЕМ	79
Ільків Є. Ю., Галярник М. В. ЕВОЛЮЦІЯ МЕЖОВИХ ЗНАКІВ В УКРАЇНІ	81
СЕКЦІЯ 12. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА КІБЕРНЕТИКА SECTION 12. INFORMATION TECHNOLOGY AND CYBERNETICS.....	84
Фесенко М. В. ПРОГНОЗ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД	84
СЕКЦІЯ 13. КУЛЬТУРА, МИСТЕЦТВО ТА КУЛЬТУРОЛОГІЯ SECTION 13. CULTURE, ART AND CULTURAL STUDIES	91
Гусєва Л. Г. ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА	91
Качановський А. В. КРИТЕРІЇ СФОРМАВАНOSTІ ВИКОНАВСЬКИХ УМІНЬ ПІДЛІТКА- АКОРДЕОНІСТА.....	94
Погосьян Д. Р. СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ МОКАПІВ У ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ	99

УДК 81'373.612.2:82-1(477)

Похилюк О. М.

к. філол. н., старший викладач кафедри української філології,
Комунальний заклад вищої освіти
“Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж”

КОГНІТИВНІ МЕТАФОРИ ДОРОГИ / ШЛЯХУ В МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ТЕТЯНИ ЯКОВЕНКО

Мова є не лише інструментом спілкування, а й є сховищем людських думок і культурного досвіду, водночас формуючи їх. Концепт мовної картини світу, що виник із ідеї лінгвістичної релятивності та розвивається в межах когнітивної й культурної лінгвістики, підкреслює здатність мови не лише відображати, а й конструювати уявлення про реальність. У поетичному дискурсі мовлення набуває глибшого сенсу, перетворюючись на засіб творчого осмислення світу, що дозволяє переосмислити власну ідентичність, соціальні взаємозв'язки та космологічні уявлення. У цьому процесі метафора є основним інструментом, за допомогою якого поет структурує досвід, пробуджує емоції та поєднує абстрактне з конкретним.

Ідея мовної картини світу ґрунтується на переконанні, що мова не лише репрезентує дійсність, а й активно її моделює. Як підкреслює Т. Ковалевські, “мовна картина світу кодується через метафоричні та лексичні структури, які відображають культурно вкорінені когнітивні схеми” [1, с. 11]. Ця концепція охоплює культурно зумовлені способи осмислення світу, що проявляються в мовних засобах – таких як метафори, ідіоми та лексичні категорії. Завдяки цим виразам мова не просто передає інформацію, а формує уявлення про дійсність, класифікуючи досвід у межах культурних і когнітивних контекстів.

Концептуальна метафора як когнітивний інструмент була вперше описана Дж. Лейкоффом і М. Джонсоном [2] як ключовий елемент мислення, що

забезпечує можливість осмислення абстрактного крізь призму конкретного. Сучасні дослідження в межах цієї теорії акцентують увагу на її міждисциплінарному потенціалі, особливо у сфері поетичного дискурсу. Як наголошує К. Лін, “метафора функціонує не лише на лінгвістичному рівні, а й на перетині втіленості, когніції та культурного моделювання” [3, с. 107].

У поетичному дискурсі Тетяни Яковенко, аналіз якого здійснено на основі її поетичної збірки “Небесний сад” [4], когнітивна метафора дороги / шляху виконує функцію концептуального ядра, навколо якого формуються екзистенційні, етичні та духовні виміри мовної картини світу. Дорога в її поезії постає не як фізичний маршрут, а як символ внутрішнього руху, трансформації, вибору, пам’яті та віри. Вона слугує універсальним засобом репрезентації людського буття, його межових станів, пошуків і прозрінь.

У поезії “Паси коня” дорога набуває сакрального звучання: пасти коня й говорити з Богом означає перебування в медитативному стані, де кінь символізує душу, а ніч – простір для духовного злету. Зірки, що “горять, як свічки”, утворюють небесну іконографію, в якій людина розправляє крила, тобто відкривається до трансцендентного: “Паси коня і з Богом говори... / Паси коня. На те воно і ніч, / Щоб коні й люди розправляли крила” [4, с. 49]. Дорога в цьому контексті є вертикальною траєкторією, спрямованою до Бога, до внутрішнього очищення.

У поезії “Нічне таксі” дорога постає як метафора втечі, де ліричний герой вирушає в ніч, щоб викреслити себе з життя: “Виклич нічне таксі / І поїдь на вокзал. / Викреслись із життя” [4, с. 28]. Таксі стає символом тривожного руху, а вокзал – точкою переходу. Проте в фіналі поезії дорога трансформується у шлях повернення: “Вийди і сядь в таксі – / Сонце уже зійшло. / Бог у тобі живий” [4, с. 29]. Таким чином, дорога – це не лише втеча, а й можливість повернення до істинного “я”.

У поезії “Перший сніг” дорога через чуже село до школи – метафора самотності, але водночас і духовного супроводу. Сніг, що “іде тихо”, стає єдиним другом, братом, супутником: “Ми удвох ідем: я і сніг. / Мій єдиний друг, / мій єдиний брат – / перший сніг” [4, с. 26]. Цей образ формує метафору дороги як шляху, де навіть у відсутності людської підтримки

присутня духовна опора. Сніг – символ чистоти, пам'яті, дитинства – перетворює дорогу на простір емоційного зцілення.

У поезії "У кожного часу свої пророки..." дорога – це арена духовної боротьби. Пророк, волхв, предтеча – всі вони йдуть шляхом жертвності, несучи істину. Цей шлях не простий: *"їдять вовчі ягоди", "обскубують лавровий кущ"* – метафори випробувань, що супроводжують духовний вибір. Вершина, з якої *"видно глибини прірв"*, утверджує метафору дороги як простору прозріння, де висота – не лише досягнення, а й точка глибшого розуміння: *"А з вершини – далеко видно. / Передусім – глибини прірв"* [4, с. 18].

У поезії "Поміж небом і лісом" дорога – це струна, покручена вітром, що символізує дисгармонію, але водночас – можливість прориву: *"Дорога лежить, як покручена вітром струна"* [4, с. 46]. Ліс і небо – земне й небесне, а дорога між ними – межа, де народжується істина. *"На дні серця тремтить обірваний голос"* – метафора внутрішнього болю, що супроводжує шлях. Тут дорога – це не лише рух, а й стан душі, що перебуває між страхом і ніжністю.

У поезії "У глибині небес" стежка *"тече"* – метафора плавного, природного буття: *"Стежка собі тече"* [4, с. 50]. Вона не веде до драматичних змін, а утверджує гармонію, де *"вишні і чебреці"* – символи культурного й дикого – співіснують. Дорога тут – це життя, що не потребує героїзму, а лише тиші, віри й присутності Бога *"над тобою"*: *"Ти на своїй землі, / А над тобою – Бог!"* [4, с. 50].

У поезії "Із роси і води" дорога – це шлях до воскресіння, де кожна істота, навіть камінь, має свою траєкторію повернення до світла: *"Бо колись воскреснуть всіх померлих людей: / І старих, і малих, / І незрячих калік..."* [4, с. 48]. Всі – незалежно від стану – воскреснуть, бо *"під сонцем усе Божим замислом є"*. Дорога тут – це метафора космічного порядку, де кожен має свою точку відправлення і прибуття.

У поезії "Бо для землі – хрести..." дорога – це моральний вибір, де *"стежки земні"* протиставляються небесному літаку: *"Бо для землі – хрести, / А для неба – літак"* [4, с. 47]. Людина, яка *"не говорить ні"*, постає

як образ безвольності, а “верба, на яку стрибає коза” – метафора слабкої натури. Дорога тут – це шлях до відповідальності: *“Завтра Господь пита, / Що ти зростив в душі?”* [4, с. 47] – кульмінаційна метафора духовного звіту.

У поезії “Свою самотність носимо в собі” дорога – це не зовнішній рух, а внутрішній стан. Самотність – не прив’язана до простору, вона “в гамірній юрбі”, “в яскраві свята”: *“На самоті і в гамірній юрбі, / В яскраві свята і похмурі дні”* [4, с. 43]. Дорога тут – це шлях до прийняття себе, де самотність стає “висохлою сльозою”, “зимовою водою”, тобто частиною особистості, що не потребує розділення: *“Бо я, здається, вже її люблю. / Бо я, здається, з нею не сама”* [4, с. 43].

У поезії “Серце” дорога – це шлях до внутрішнього джерела, захищеного за “кам’яницею”, яку лірична героїня сама збудувала: *“А над тим, де джерельце б’ється, / Відкриваючи людям серце... / Височить міцна кам’яниця”* [4, с. 44]. Кожна зрада – “камінчик”, кожна втрата – “цеглина”: *“Що не зрада – камінчик клала”* [4, с. 44]. Дорога до серця – заблокована, але джерело там є, воно “б’ється”. Це метафора емоційного самозахисту, де шлях – не зовнішній, а внутрішній, і його складність – в тому, що “ніхто не дістане”.

Таким чином, когнітивна метафора дороги / шляху в поезії Тетяни Яковенко виконує функцію універсального концепту, що дозволяє осмислити буття як процес, а не як статику.

Список літератури

1. Kowalewski T. Language, metaphor, and the worldview: A cognitive-cultural perspective. *Journal of Cognitive Semiotics*. 2022. № 8(2). P. 10–25.
2. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors we live by* (2nd ed.). University of Chicago Press, 2003.
3. Lin Q. 2024. Revisiting Lakoff and Johnson in the age of embodied AI. *Metaphor and Symbol*. 2024. № 39(1). P. 105–120.
4. Яковенко Т. Небесний сад : поезії. Вінниця : ТОВ “Консоль”, 2012. 160 с.